

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 stycznia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego Z. K. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 8 kwietnia 2013 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 24 kwietnia 2012 r., odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Ubezpieczony Z. K. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 30 grudnia 2015 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 32 ust. 4 i art.

184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 1 ust. 1 i wykazem A, Dział VI poz. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W jego opinii, w licznych wyrokach, zarówno Sądów Okręgowych, jak i Sądów Apelacyjnych (przytoczonych w uzasadnieniu wniosku) odmiennie rozstrzygano bowiem, czy praca na stanowisku trakowego jest pracą w warunkach szczególnych. Skarżący wyraził też pogląd, że niezależnie od przyczyn rozbieżności występujących w orzecznictwie istnieje potrzeba wyjaśnienia wykładni przepisów rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego, w szczególności wykładni treści wykazu A, działu VI, przez ustalenie, czy praca trakowego jest pracą w warunkach szczególnych. Przekonanie, że rozstrzygnięcie sprawy zależy wyłącznie od wyboru przez Sąd jednej z dwu linii orzeczniczych godzi bowiem w dobro wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania

skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też przypomnieć, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłoby odmiennie wykładany. Wymaga jednak podkreślenia, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), podobnie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Oceniając wniosek skarżącego Sąd Najwyższy stwierdza, że nie spełnia on wyżej określonych kryteriów, gdyż wykładnia wskazanych przez skarżącego przepisów była już przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego.

W postanowieniu z dnia 9 kwietnia 2015 r., III UK 199/14 (niepublikowanym), Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że „wykładnia przepisu działu VI, pkt 1 wykazu A do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. nie budzi wątpliwości. Obejmuje on tylko prace

drwali. Drwal to robotnik ścinający lub rąbiący drzewo w lesie. Decyduje tu rodzaj i miejsce pracy. Czym innym jest praca trakowego. Robotnik taki obsługuje trak, czyli kłody układa się pojedynczo na specjalnych wózkach trakowych i przy ich pomocy przepuszcza przez trak dla otrzymania tarcicy o odpowiednich wymiarach. Inne jest miejsce pracy trakowego i drwala. Trak jest urządzeniem z reguły stałym i używanym w określonym zakładzie produkcyjnym. Drwal używa piły, co nie oznacza, że każdy pilarz jest drwalem. Innymi słowy, prace drwali z działu VI, pkt 1 wykaz A do rozporządzenia nie obejmują wszelkich prac związanych przygotowaniem i obróbką drewna. Nie ma znaku równości między pracą drwala i trakowego, który nie ścina drzew w lesie”.

Z kolei, w wyroku z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 58/15, Sąd Najwyższy zauważył, iż potwierdzeniem wątpliwości co do zakwalifikowania pracy na stanowisku trakowego jako pracy „W leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym”, jest treść Działu VI (Leśnictwo i przemysł drzewny), poz. 3 (Obsługa urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna – produkcja zrębków), pkt 1-5, wykazu stanowisk pracy stanowiącego Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w którym wymieniono jedynie stanowiska: rębakowy drewna, operator urządzeń rębalni drewna, operator urządzeń ścieralni drewna, operator kowarek i strugacz ręczny, natomiast nie występuje w nim stanowisko trakowego. Stanowisko trakowego nie było wymieniane również uchylonych powołanym zarządzeniem wykazach stanowiących załączniki do zarządzenia Nr 5 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 9 maj 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach resortu leśnictwa i przemysłu drzewnego (Dz.Urz. MLiPD Nr 2, poz. 9 ze zm.) oraz do zarządzenia Nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach (Dz.Urz. MRiGŻ Nr 3, poz. 7). I choć należy nadmienić, że zarządzenia resortowe nie mogą być samodzielną podstawą prawną indywidualnych decyzji, to jednak - mając swoje umocowanie w ustawie i rozporządzeniu i nie odnosząc się do praw podmiotowych obywateli - nadal obowiązują jako wykazy prac świadczonych w szczególnych warunkach,

o skutkach wykonywania których stanowi ustawa emerytalna i utrzymanie na jej podstawie rozporządzenie. W judykaturze Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się zaś, że wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący i uściślający, w szczególności wówczas, gdy w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia nie wymienia się określonych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego czy centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może zaś płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową (por. np. wyroki z dnia 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004 nr 22, poz. 392; z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306; z dnia 25 lutego 2009 r., II UK 227/08, LEX nr 736740; z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, LEX nr 590247; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405).

Podzielając zaprezentowane wyżej poglądy, Sąd Najwyższy w obecnym składzie uzupełniającو zauważa jedynie, iż przepisy działu VI (W leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym), wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w żadnej pozycji nie wymieniają pracy trakowego. Poz. 1 dotyczy bowiem, co wyjaśnił Sąd Najwyższy w powołanym wcześniej postanowieniu z dnia 9 kwietnia 2015 r., III UK 199/14, jedynie „pracy drwali”, a druga z możliwych do uwzględnienia w niniejszej sprawie poz. 3 „obsługi urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna (produkcja rębków)”. Rodzaje stanowisk, na których owa obsługa urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna (produkcja rębków) była realizowana, określał natomiast wymieniony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 58/15, Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 31 marca

1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. I on jednak nie wskazywał stanowiska trakowego.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał zatem, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 3 w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, orzekł jak w sentencji.